

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ  
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ  
( ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.)**

Νίκης 11  
τ.κ. 105 57 ,Αθήναι  
Τηλ: 210 8211025  
Τηλεομοίωτο: 210 8211056  
Ηλεκτρονική: elesme@otenet.gr  
Διαδίκτυο: www.elesme.gr



**HELLENIC INSTITUTE  
for STRATEGIC STUDIES  
( HEL.I.S.S.)**

11, Nikis str  
105 57 Athens  
Tel: 210 8211025  
Fax: 210 8211056  
E-mail: elesme@otenet.gr  
Web: www.elesme.gr

**ΘΕΣΕΙΣ ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ**

Το ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ παρακολουθεί με ενδιαφέρον τις εξελίξεις στην Κύπρο, σύμφωνα με τις οποίες οι εμπλεκόμενες πλευρές φαίνεται να εκφράζουν την έντονη επιθυμία και θέλησή τους όπως οι τρέχουσες διαπραγματεύσεις οδηγήσουν σε οριστική και βιώσιμη λύση του Κυπριακού ζητήματος. Ο έντονος προβληματισμός της χρονικής συγκυρίας των διαπραγματεύσεων, η οποία βρίσκει την Κύπρο και την Ελλάδα σε αδύναμη θέση λόγω της οικονομικής κρίσεως και υπό την επιρροή της Τρόϊκας και των δανειστών, φαίνεται ότι παρακάμπτεται από την τρέχουσα δυναμική εξευρέσεως λύσεως προς την οποία ωθούν οι ακόλουθες κυρίως παράμετροι:

- Ο εντοπισμός υδρογονανθράκων στην Κυπριακή ΑΟΖ.
- Τα Δυτικά συμφέροντα ικανοποιούνται καλύτερα με την λύση των προβλημάτων και δημιουργία σταθερού περιβάλλοντος στην ευρύτερη Μ. Ανατολή.
- Η απαίτηση προμήθειας πετρελαίου και Φ.Α. στην Ευρώπη από εναλλακτικές πηγές.
- Η ταύτιση απόψεων για το Κυπριακό στα δύο μεγάλα πολιτικά κόμματα της Κύπρου.

Το κοινό ανακοινωθέν Αναστασιάδη – Ερόγλου της 11<sup>ης</sup> Φεβρουαρίου, σηματοδοτεί την έναρξη των διαπραγματεύσεων και θέτει το πλαίσιο αυτών για την συνολική επίλυση του Κυπριακού ζητήματος.

Τα κύρια σημεία των θέσεων της Ελληνικής Κυβερνήσεως για την επίλυση του Κυπριακού, όπως αυτά αποτυπώνονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, είναι τα εξής:

- Η επίλυση του κυπριακού προβλήματος, επί τη βάσει των Αποφάσεων των Ηνωμένων εθνών και της ιδιότητας της Κύπρου ως Κράτους Μέλους της ΕΕ, αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα της εξωτερικής πολιτικής.
- Οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Κυπριακού, ουδόλως συνδέονται με κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας, οριοθέτησης, ερευνών και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην Αποκλειστική Οικονομική της Ζώνη. Τα σχετικά κυπριακά δικαιώματα απορρέουν από το Διεθνές Δίκαιο και την Σύμβαση των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας, αναγνωρίζονται δε από το σύνολο της διεθνούς κοινότητας με εξαίρεση την Τουρκία.
- Δηλώνεται κατηγορηματική αντίθεση σε ενέργειες και μέτρα που αναβαθμίζουν τις «αρχές» της παράνομης αποσχιστικής οντότητας. Η λεγόμενη διεθνής «απομόνωση» της τουρκοκυπριακής κοινότητας, είναι συνέπεια της συνεχιζόμενης τουρκικής κατοχής και της παράνομης ανακήρυξης της αποσχιστικής οντότητας στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου.

- Στόχος των διαπραγματεύσεων συνολικής επιλύσεως του Κυπριακού ζητήματος, όπως αποτυπώνεται στις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών είναι η επανένωση της νήσου, υπό την μορφή διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα, όπως αυτή ορίζεται στις σχετικές αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών, μία διεθνή προσωπικότητα, μία κυριαρχία, και μία ιθαγένεια. Επιπλέον μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 2004, η όποια λύση θα πρέπει να είναι απολύτως συμβατή με το θεσμικό και νομικό πλαίσιο της Ε.Ε. και να διασφαλίζει την συνέχεια της αποτελεσματικής συμμετοχής της Κύπρου στις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

Το ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ εκτιμά ότι οι αναγκαίες προϋποθέσεις για δίκαιη και βιώσιμη επίλυση του Κυπριακού ζητήματος είναι κατ' ελάχιστον οι ακόλουθες:

- Συγκρότηση μιας ισχυρής και κυρίαρχης ομοσπονδιακής κυβέρνησης με Πρόεδρο Ε/Κ, διότι δεν είναι δυνατόν να κυβερνάται η Κύπρος από Πρόεδρο της μειοψηφούσης πληθυσμιακά κοινότητας. Το πολίτευμα να είναι τύποις και ουσία ομοσπονδία χωρίς να επιτρέπεται η θεσμοθέτηση μέτρων που θα οδηγούν σε χαλαρή συνομοσπονδία από δύο ευρέως αυτόνομα κράτη.
- Η ιθαγένεια θα παραχωρείται μόνο από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και εις τρόπον ώστε να μη διαταράσσεται η δημογραφική ισορροπία του πληθυσμού.
- Κατοχύρωση της δικαιοδικής συμβίωσης, με βάση τα ψηφίσματα του Σ.Α. του ΟΗΕ, τις συμφωνίες Μακαρίου-Ντεκτάς του 1977 και Παπαδοπούλου – Ταλαάτ της 8<sup>ης</sup> Ιουλίου 2006, καθώς και με αποδοχή του κοινοτικού κεκτημένου χωρίς παρεκκλίσεις.
- Το νέο πολιτικό σύστημα που θα προκύψει να είναι αποτέλεσμα μετεξέλιξης της παρούσης Κυπριακής Δημοκρατίας και να αποτελεί συνένωση κοινοτήτων και όχι κρατιδίων.
- Δημιουργία Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου στο οποίο θα επιλύονται οι διαφορές μεταξύ των δύο κοινοτήτων χωρίς την παρουσία και επιδιαιτησία ξένων εκπροσώπων. Προκειμένου όμως να μην υπάρξουν διαφορές θα πρέπει να θεσμοθετηθούν αρχές εύρυθμης λειτουργίας των τριών εξουσιών: Εκτελεστικής, Νομοθετικής και Δικαστικής.
- Λήψη μέτρων για ισχυροποίηση του νέου ομοσπονδιακού κράτους με ένα Εθνικό Ύμνο και ένα Εθνικό Σύμβολο.
- Δημιουργία ομοσπονδιακού Συντάγματος που θα κατοχυρώνει την λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών και θα ενώνει όλους του Κυπρίου πολίτες με την έννοια του κοινού συμφέροντος.
- Η λύση δεν θα πρέπει να προβλέπει εγγυήτριες δυνάμεις για το ομοσπονδιακό κράτος της Κύπρου.
- Εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου για ένα ενιαίο και κυρίαρχο κράτος με κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των τριών ελευθεριών (μετακίνησης, εγκατάστασης και απόκτησης-διατήρησης ιδιοκτησίας).
- Δημιουργία Κυπριακών Ε.Δ. σύμφωνα με τις αρχές της εθνικής κυριαρχίας και του κοινοτικού κεκτημένου χωρίς να αποκλείονται από την ΚΕΠΑΑ και το ΝΑΤΟ. Συγχρόνως άμεση αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων πριν την λειτουργία του νέου κράτους.
- Εξασφάλιση αποχώρησης του μεγαλύτερου μέρους των εποίκων και επιστροφής των προσφύγων, είτε Ε/Κ είτε Τ/Κ, στις εστίες τους. Παράλληλα εξασφάλιση της επιστροφής ή ανταλλαγής των περιουσιών.

- Εκμετάλλευση των ενεργειακών κοιτασμάτων από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και διάθεση των κερδών από αυτήν.
- Εξασφάλιση επιστροφής της Αμμοχώστου και της Μόρφου στα υπό επιστροφή εδάφη.
- Επίλυση του ζητήματος της τύχης των αγνοουμένων της εισβολής του 1974.

Το ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ πιστεύει ότι οι διαπραγματεύσεις δεν θα πρέπει να διεξαχθούν υπό την πίεση δυναμικών πειθαναγκαστικών τουρκικών προκλήσεων και απειλών οιασδήποτε μορφής. Αυτού του είδους οι συμπεριφορές θα πρέπει να αποτελούν λόγο διακοπής των διαπραγματεύσεων.

Το ανοικτό θέμα του καθεστώτος των Βρετανικών Βάσεων δεν θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεως σε αυτή την φάση, εν τούτοις όμως θα πρέπει να αποσαφηνισθεί ότι οι χερσαίες περιοχές των Βρετανικών στρατιωτικών βάσεων δεν κατοχυρώνουν δικαιώματα στις θαλάσσιες ζώνες της Κύπρου.

Σε περίπτωση θεσπίσεως αμοιβαίως αποδεκτών ΜΟΕ (ιδιαίτερα στην περίπτωση επιστροφής της Αμμοχώστου), αυτά θα πρέπει να υλοποιηθούν κατά τρόπο ο οποίος να μην βλάπτει τον ομόσπονδο χαρακτήρα του ενιαίου Κυπριακού κράτους και να μην επηρεάζουν εκβιαστικά την ψήφο του κυπριακού λαού κατά το τελικό δημοψήφισμα.

Η λύση δεν θα πρέπει να συνδυάζεται και να συναρτάται με την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. η οποία αποτελεί μια άλλη διαδικασία που αφορά την διεύρυνση της Ε.Ε. και βασίζεται σε διαφορετικές αρχές και κριτήρια.

Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων η Κυπριακή Δημοκρατία δεν θα πρέπει να αναστείλει τις ενέργειές της για εκμετάλλευση των ενεργειακών κοιτασμάτων. Ως γενικό και αυτονόητο θέμα αρχής τίθεται η επισήμανση ότι η Ελλάς οφείλει να σέβεται κάθε δημοκρατική και ελεύθερη βούληση και επιλογή του κυπριακού λαού.

Το ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ θα παρακολουθεί τις εξελίξεις και θα παρεμβαίνει με προτάσεις όποτε κρίνεται σκόπιμο.

Π. Λεονάρδος, Γ.Γ. ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.  
Υπτιος ε.α.

Β. Μαρτζούκος, Πρόεδρος ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.  
Αντιναύαρχος ε.α. Π.Ν. Ε.Δ. Σ.Ν.Δ